

MEMO

Aan:	Gemeente Wijchen
Van:	Annette Nijhuis, namens bestuur Rondon Wijchen
CC:	N.v.t.
Datum:	26 november 2019
Betreft:	Aanpak versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs
Bijlage	Begroting innovatie middelen

Situatieschets:

De kosten van de Jeugdwet lopen, zowel landelijk als in Wijchen op. In Wijchen is de overschrijding op jeugd circa 1,9 miljoen en op de WMO circa € 2 ton, totaal € 2,1 miljoen. Om deze overschrijdingen te beteugelen zijn er sinds 1 juni 2019 beheersmaatregelen afgekondigd in overleg met de gemeente Wijchen om de kosten te verminderen. Naast deze maatregelen willen we als coöperatie meer initiatieven nemen om het voorliggend veld zoals het onderwijs te versterken om inzet van gespecialiseerde hulp te voorkomen of te verminderen. Dit willen we o.a. gaan doen door inzet van dorpsondersteuners in Bergharen, Hernen en Leur, extra inzet op buurtnetwerken, faciliteren van cursussen via de ZZG zodat inwoners langer zelfstandig kunnen wonen en door versterking van het voorliggend veld om jonge kinderen, jeugd en hun ouders eerder te kunnen vinden en ondersteunen.

Aanleiding:

De kosten inzake de Jeugdwet blijven oplopen. De oorzaken zijn reeds eerder genoemd in de subsidie verantwoording 2018, uitvoerings- en beheersplan, zoals de invoering van het passend onderwijs waardoor kinderen minder ondersteuning binnen onderwijs kunnen krijgen en eerder een aanspraak op jeugdwet middelen doen. Wetswijzigingen waardoor jongeren niet of nauwelijks in aanmerking komen voor een WAJONG uitkering of voor een WSW indicatie, etc. Al deze "stapelingen" van verdwijnen van voorzieningen maakt dat jongeren en hun ouders zich steeds meer alleen moeten redden wat in een complexe maatschappij als de onze niet altijd even goed lukt. Ook het toenemende aantal (vecht) scheidingen en het gebrek aan de "tolerantie van het lijden" heeft impact op jongeren en hun ouders. Ontwikkelingen in de jeugdhulp laten, echter ook een genuanceerd beeld zien:

Jongeren in Nederland behoren tot de meest gezonde en gelukkige jongeren in Europa (HBSC 2017) Dit lijkt te corresponderen met de maatschappelijke indicatoren uit de Landelijke jeugdmonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Sinds 2017 daalt het aantal jongeren dat opgroeit in een gezin dat rond moet komen van een uitkering, er zijn minder daders en slachtoffers van jeugdcriminaliteit en de jeugdwerkloosheid neemt af.

Dat laat onverlet dat het niet met iedereen goed gaat; zo krijgt bijna 1 op de 10 jeugdigen jeugdhulp. Het aantal jongeren (0-23 jaar) met jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering stijgt van 419.580 in 2017 (9,4% van alle jongeren) naar 428.080 in 2018 (9,6% van alle jongeren)

Het aantal jongeren die jeugdhulp ontvangt (excl. jeugdbescherming en jeugdreclassering) is circa 415.000 (leeftijdsgroep 0-23 jaar) en circa 409.000 (leeftijdsgroep 0-18 jaar).

(Bron: CBS beleidsinformatie jeugd). De stijging van de afgelopen jaren sinds de decentralisatie lijkt enigszins af te vlakken (stijging 2015-2016 is 24.000 en stijging 2017-2018 is 8.500). Dat steeds meer kinderen in Nederland jeugdhulp krijgen, kan er overigens ook op wijzen dat kinderen en gezinnen met problemen eerder in beeld komen en passende hulp krijgen. (Bron: www.voordejeugd.nl) In Wijchen ontvangt op dit moment ruim 10% van de jeugd ondersteuning. Helaas is dit niet specifiek op postcode of gebied binnen de gemeente Wijchen te achterhalen. In Wijchen zijn in tegenstelling tot het landelijk beeld de jeugdbescherming en jeugd reclasseringsmaatregelen afgenomen. Dit lijkt er op te wijzen dat het ons steeds beter lukt om in een vrijwillig kader afspraken te maken met jeugdigen en ouders. Dit betekent wel een stijging van het gebruik van zorg en ondersteuning producten gefinancierd via Rndm Wijchen.

Doelstelling:

Rndm Wijchen heeft de ambitie om zowel op kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid een zichtbaar effect neer te zetten. Om eerder en beter de jongere te bereiken en de kosten te verlagen, willen we het voorliggend veld versterken. Het schoolmaatschappelijk werk kan een belangrijke rol spelen op het gebied van preventie van gezins -opvoed- en opgroei problemen. Op scholen, in de kinderopvang en in wijkteams. Rndm Wijchen wil dat iedere school een vaste schoolmaatschappelijk werkster heeft die minimaal 1 x per week daar ook fysiek aanwezig is zodat jongeren en/of hun ouders daar terecht kunnen, maar ook de docenten een vast aanspreekpunt hebben. We willen hierin samenwerken met o.a. Kans & Kleur, Maaswaalcollege. De kosten van deze extra inzet schoolmaatschappelijk werk willen we bekostigen uit de beschikbare innovatiemiddelen. Schoolmaatschappelijk werk is helpend, zij is makkelijk benaderbaar en is in staat om met 5 gesprekken een potentieel complex knelpunt aan de wortel op te pakken. Uiteraard wordt er heeft een bijgehouden hoeveel individuele casussen er worden opgepakt en ook of het een eenvoudig, of complexe situaties zijn. Daarnaast wordt bijgehouden of de casussen via de 5 gesprekken module zijn afgehandeld of dat ze zijn doorverwezen en of dat individueel maatwerk betreft of een collectieve voorziening. Deze pilot essentiële toegevoegde waarde om beter te kunnen ondersteunen aan de jeugdige en zijn ouder. We kunnen op deze wijze hiaten in het preventieve en collectieve aanbod tijdig opmerken en dit ontwikkelen. Daarnaast kunnen we signaleren of er aanpassingen nodig zijn binnen het onderwijs waardoor individuele zorgvragen voorkomen kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld het toevoegen van een module over mentale weestand binnen het voortgezet onderwijs zijn. Oftewel we weten met de inzet van schoolmaatschappelijk werk beter welke ondersteuning effect heeft en welke preventieve en collectieve vormen van ondersteuning nodig zijn om de groei naar individueel (duur) maatwerk af te remmen.

Opdracht: Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang & onderwijs

Door versterking in het voorliggende veld zoals bij het onderwijs kunnen we meer “vindplaatsen” bemensen. Met vindplaatsen bedoelen we doordat we op meerdere plekken aanwezig zijn, wij verwachten dat we 2% structureel kunnen bezuinigen op de totale kosten van de individuele maatwerkproducten gefinancierd via de jeugdwet middelen. Dit lijkt weinig, echter op de aantallen die we nu hebben is dat een essentieel verschil, circa € 150.000,-- op jaarbasis. We kunnen de “signalen”, zoals dat het even niet goed gaat met een kind, maar ook hoe kun je verzuim voorkomen bij leerlingen? Wat als een van de ouders langdurig ziek is, hoe kan je daar ondersteuning aan geven zodat het kind wel de aandacht bij school kan houden? Hoe kunnen ouders daar het beste mee omgaan? Door vragen via het 5 gesprekken model door schoolmaatschappelijk werk te laten oppakken kan voorkomen worden dat problemen hoog oplopen en kan er gezocht worden naar mogelijkheden binnen het netwerk waardoor individueel (duur) maatwerk wordt voorkomen en inwoners tevens snel geholpen worden.

Ook kunnen we de plaatsen waar jeugdige veelvuldig zijn (scholen) beter ondersteunen qua consultatie en advies hoe om te gaan met b.v. kinderen met een bepaalde diagnose of kenmerken

ervan. We kunnen direct ouderbegeleiding toepassen op vraagstukken welke spelen indien er sprake is van een echtscheiding of relatie vraagstukken. Tevens kunnen we schuldenproblematieken of verslavingsproblematieken direct oppakken volgens de beschreven vijf gesprekken module. Er waren bijvoorbeeld veel vragen oer echtscheidingen, deze kwamen eerst binnen bij het sociaal wijkteam waardoor iedere vraag individueel werd opgepakt, nu zijn er twee dagdelen per week een inloopsprekkuur voor vragen omtrent echtscheidingen waardoor dit veel minder tijd en geld kost. Gebleken is dat er vele vragen over opvoeding binnenkwamen en deze vaak individueel werden opgepakt. Behalve de cursus Ouders voor Pubers is Rndom Wijchen nu ook gestart met een groep opvoedondersteuning voor jongere kinderen. Hiermee kunnen we preventief en collectief zaken oppakken. De vragen en behoeften die er leven bij de ouders en jeugdigen in Wijchen kunnen via de schoolmaatschappelijk werkers tijdig en snel gesignaleerd worden en opgepakt worden en daar waar nodig vertaald worden naar collectief aanbod of het oprichten van bijvoorbeeld ervaringsdeskundige gespreksgroepen.

Als er signalen zijn, of een zorgvraag, voor een kind op school door ouder of school, dan kan het SWT direct worden benaderd door school en/of ouders. Een schoolmaatschappelijkwerker is aanwezig en makkelijk bereik- en benaderbaar. De verwachting is dat we daarmee een rem krijgen op de aanvraag voor individuele maatwerkvoorzieningen. Zoals eerder aangegeven is de verwachting dat deze inzet structureel € 150.000,-- op jaarbasis oplevert.

Op dit moment is er te weinig schoolmaatschappelijk werk om alle signalen op te pakken, maar ook niet alle scholen hebben nu beschikking over een schoolmaatschappelijk werker. Met deze aanvraag willen we in ieder geval bereiken dat in juni 2020 iedere school in Wijchen een schoolmaatschappelijk werker fysiek en flexibel ter beschikking heeft. Schoolmaatschappelijk werkers zijn in staat om het zgn. "5 model gesprek" toe te passen waardoor er minder duurder zorg ingezet hoeft te worden. "Kort als het kan, lang als het moet" is het uitgangspunt van het vijf gesprekkenmodel. Het is een kortdurende behandelmethode van maximaal vijf gesprekken voor uiteenlopende psychische klachten en problemen. Het doel van de methode is om jongeren en/of ouders voldoende op weg te helpen om daarna zelf problemen aan te pakken. Daarnaast vindt er altijd een inventarisatie plaats of er op terreinen een passend collectief cursusaanbod opgezet moet worden. Voorbeelden van al opgezet collectief zijn een cursus social media op basisscholen en bij kinderopvang De Eerste Stap.

Wat zal dat daarnaast ook nog opleveren?

Dit is vanuit een aanname perspectief.

- a. Vermindering van individueel maatwerk, zoals minder inzet van psychologen en/of individuele coaching en ambulante begeleiding.
- b. Verbetering in samenwerking met ouders/verzorgers. Als ouders weten dat ze op school terecht kunnen voor knelpunten of ondersteuning daarvan dan verwachten wij dat ze daar eerder om hulp vragen.
- c. Verbetering in samenwerking met het onderwijs. Op het moment er meer samenwerking is tussen onderwijs en schoolmaatschappelijkwerk verbetert dit de mogelijkheid om zaken vanuit een gezamenlijk perspectief op te pakken.
- d. Door vroegtijdig inzetten van ondersteuning via schoolmaatschappelijkwerk verwachten we de inzet van gedwongen hulpverlening zoals jeugd bescherming en jeugdreclassering en inzet veilig thuis te continueren op het huidige gebruik (wat al een daling in zich heeft) en zo mogelijk nog verder te verminderen.
- e. Door de inzet van sschoolmaatschappelijkwerk -met de vijf gesprekken module- verwachten we € 150.000,-- minder maatwerkvoorzieningen op jaarbasis in te zetten.

Terugkoppeling:

Ieder kwartaal zal er een rapportage worden verzonden aan de gemeenteraad die we dan ook graag mondeling willen toelichten. In de rapportage zullen we beschrijven waar en hoeveel extra inzet heeft plaatsgevonden. Tevens wordt er bijgehouden hoeveel jongeren en/of ouders of onderwyzend personeel een beroep hebben gedaan op de schoolmaatschappelijk werker. Tevens zullen we in categorieën, zoals psychische problematiek, schulden, verslaving, ziekte, opvoeding etc. aangeven op welke zaken de vragen betrekking hebben. Als laatste zullen we bijhouden hoeveel vragen via de vijf gespreksmodule door schoolmaatschappelijkwerk zijn afgehandeld en welke vragen zijn doorgezet naar individueel maatwerk en welke collectieve voorzieningen zijn ingezet.

Financiën:

Er is aan innovatiemiddelen een bedrag beschikbaar van € 300.000,-- verdeelt over 2019 € 90.000,-- en 2020 € 210.000,-- mits er een plan aanwezig is. Zoals in de eerdere aanvraag aangegeven ziet de begroting van de kosten er als volgt uit:

2019:

ZZG Groep, cursus gezond ouder worden (ondersteuning mantelzorgers)	€ 6.500,--
Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur	€ 13.500,--
Extra inzet Buurtnetwerker	€ 20.000,--
Extra inzet schoolmaatschappelijk werk	€ 50.000,--

Totaal 2019:	€ 90.000,--

2020:

ZZG Groep, cursus gezond ouder worden	€ 7.000,--
Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur	€ 52.500,--
Extra inzet Buurtnetwerker	€ 60.000,--
Extra inzet schoolmaatschappelijk werk	€ 90.500,--

Totaal 2020:	€ 210.000,--

Toelichting per onderdeel:

- ZZG groep geeft diverse keren per jaar een cursus gezond ouder worden. Hierin worden partners, kinderen of burens ondersteund in de zorg voor hun naaste. Ze leren hier bijvoorbeeld hoe ze iemand de kousen aan kunnen trekken, ondersteunen bij het douchen of toiletgang, etc. Circa 70 personen per jaar nemen aan deze cursus deel.
- Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur. Het project dorpsondersteuner in de kernen Bergharen, Hernen en Leur is naar aanleiding van welzijnsbezoeken door de kerngroep Leerbaarheid van deze kernen opgepakt, oftewel een burgerinitiatief vanuit de kernen zelf. De dorpsondersteuners zijn ieder 10 uur per week beschikbaar, in totaal dus 20 uur per week.
Het doel is dat de twee dorpsondersteuners een centrale en verbindende schakel tussen dorpsbewoners en actieve vrijwilligersorganisaties in de dorpen kunnen dienen, maar ook als verbindende factor voor zorgverleners, gemeente, sociaal wijkteam, welzijn en andere professionals. Deze dorpsondersteuners zullen mensen de weg wijzen en met elkaar verbinden, vanuit de visie van Positieve Gezondheid. Zij zullen vanuit het belang van de dorpen handelen en acteren in de netwerken van de drie dorpen, met aandacht voor de individuele belangen van de bewoners van Bergharen, Hernen en Leur. De beoogde resultaten zijn:

- Minder eenzaamheidsproblematiek doordat meer mensen met weinig contacten in beeld komen via het netwerk.
- Vrijwilligers en mensen die hulp nodig hebben worden met elkaar verbonden.
- Mensen kunnen langer thuis blijven wonen, doordat er ook hulp en contact komt vanuit (mede) dorpsbewoners.
- Voor individuele vragen kan mogelijk een collectieve oplossing worden gevonden (zoveel mogelijk in het netwerk van bewoners zelf, ook wel nulde lijn genoemd), waar andere inwoners van meeprofiten en wat een preventieve werking heeft.
- We besparen uiteindelijk op kosten voor zorg, doordat oplossingen in het eigen netwerk worden gevonden en niet in de zorg.

- Buurtnetwerker. De buurtnetwerker wordt het eerste aanspreekpunt voor inwoners met een knelpunt. De buurtnetwerker wordt de het eerste aanspreekpunt en hij/zij gaat samen met de inwoner bekijken wat er nodig is om dit knelpunt binnen het eigen netwerk/leefomgeving op te lossen. De kosten voor de buurtnetwerker in 2020 is inclusief activiteitenbudget. Deze buurtnetwerker is 36 uur per week werkzaam, echter wordt voor een gedeelte, 16 uur per week, bekostigd uit het reguliere budget van MeerVoormekaar en circa 18 uur per week uit dit budget. We verwachten voor activiteiten in 2020 circa € 3.000,-- nodig te hebben
- Schoolmaatschappelijk werk, in dit document is uitgebreid beschreven wat de inzet van de schoolmaatschappelijk werker moet zijn. Voor 2020 is de bedoeling dat er een extra inzet is van circa 46 uur per week. De middelen zijn bedoeld voor de financiering van deze benodigde uren. Door de inzet van deze uren is Rndom Wijchen instaat alle scholen van primair en voortgezet onderwijs binnen Wijchen te voorzien van een fysiek contact moment. Dit dient per 1 juni gerealiseerd te zijn. Hoe vaak de vijfgesprekken module wordt ingezet is afhankelijk van de vragen welke de SMW gaan bereiken.